

INFRASTRUKTURÁLIS HIÁNYOK MEGSZÜNTETÉSE A TISZÁNTÚLI VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG MŰKÖDÉSI TERÜLETÉN (2019-2022)

Galamb Gréta
vízrendezési referens
Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság

BEVEZETÉS

Az utóbbi évek időjárásviszonyait figyelembe véve a mezőgazdasági területek vízigényének biztosítása kiemelt jelentőségű lett. Szükségessé vált az öntözés fejlesztés területén egy átgondolt, a vízgazdálkodással kapcsolatos konkrét intézkedéseket, fejlesztéseket tartalmazó stratégia kidolgozása.

2017. október 17-én megjelent az Öntözésfejlesztési Stratégia megalkotásáról szóló 1744/2017. (X. 17.) Korm. határozat mely rögzíti, hogy a Kormány állami feladatnak tekinti az öntözéses gazdálkodás elterjesztésének, észszerű fejlesztésének, a vízkészletek védelmének és hasznosításának ügyét és egyetért az Öntözésfejlesztési Stratégia megalkotásának szükségességével.

A kormányhatározatban rögzített fő stratégiai feladatok: öntözési kataszter készítése, koncepció kialakítása a termelői együttműködésre, tározási potenciálok meghatározása, vizes élőhelyek fejlesztése, hatékony öntözéses gazdálkodás elterjesztésének infrastrukturális, humán- és pénzügyi erőforrásai megteremtése, amely az Agrárminisztérium és Belügyminisztérium felelőssége a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara közreműködésével.

A stratégia főcélja az öntözött területek nagyságának növelése, elsősorban felszíni vízkészlet felhasználásával és a víztakarékos öntözési technológiák alkalmazásával.

Az Öntözésfejlesztési Stratégia végrehajtási tervét a hazai vízgazdálkodás öntözési célt szolgáló fejlesztési javaslatairól szóló 1426/2018. (IX. 10.) Korm. határozat tartalmazza, mely szerint a célok elérése érdekében a belügyminiszternek és az agrárminiszternek a Nemzeti

Agrárgazdasági Kamara közreműködésével feladatokat határozott meg. A Kormányhatározatban rögzítettek szerint az előkészítési és tervezési fázisához, valamint a kivitelezéshez a 2020-2030 közötti időszakra évente legfeljebb 17 milliárd forint fejlesztési forrás biztosított.

A stratégia részeként 2018-ban a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara a falugazdász hálózat segítségével 2. körös vízigényfelmérést indított el, melynek keretein belül közel 39 000 termelő adatait rögzítették. A felmérésből kiderült, hogy az akkori öntözött területekhez képest a jövőbeni öntözési igények is főként Jász-Nagykun-Szolnok, Békés, Hajdú-Bihar és Csongrád megyében jelentkeztek, ahol addig is jelentős nagyságú volt az öntözött területek nagysága. A legtöbb új igény Hajdú-Bihar megyében jelentkezett, mely az országos területarány 38 %-a volt.

Az 1426/2018. (IX.10.) Korm. határozat végrehajtásával összefüggő intézkedéseket tartalmazó 1800/2018. (XII.21.) Korm. határozat 5. pontja szerint a hazai vízgazdálkodás öntözési célú szolgáló fejlesztési javaslatairól szóló 1426/2018. (IX. 10.) Korm. határozatban biztosított éves keret (17 milliárd forint) terhére, az öntözési célra hasznosítható, meglévő tározók, kettősműködésű csatornák, duzzasztók, vízszétosztó hálózatok állapot felmérése alapján, az eredményes működtetést akadályozó infrastrukturális, eszköz és humán erőforrás hiányok elhárításához 2019-2024. évek során összesen 34, 788 milliárd forint pénzügyi forrás biztosított az alábbiak szerint:

Év	Pénzügyi forrás (milliárd forint)	
	Országos	TIVIZIG
2019	3,745	0,456
2020	7,507	0,735
2021	8,053	0,623
2022	5,161	0
2023	5,161	
2024	5,161	
Összesen:	34,788	

1. táblázat: Pénzügyi forrás 2019-2024 időszak

A 1800/2018. (XII.21.) Kormányhatározat 5. pontjában meghatározott forrásból az infrastrukturális hiányok megszüntetésére a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság a rekonstrukciós munkák elvégzésével és új létesítmények építésével az öntözőrendszereinek fejlesztését irányozta elő.

A TIVIZIG területén a vízszétosztásában 392 km öntözőcsatorna és további 930 km öntözővízet szállító kettősműködésű csatorna vesz részt, így összesen 1322 km hosszú csatornahálózat biztosítja az öntözőrendszerek tervszerű üzemeltetését.

Jelenleg ezeken a létesítményeken keresztül 19 900 ha nagyságú vízjogi üzemeltetési engedéllyel rendelkező öntözőtelep - 560 db engedély - 24,6 millió m³ lekötött vízmennyiséggel, valamint 6 843 ha vízjogi üzemeltetési engedéllyel rendelkező halastó - 41 db engedély - 115,8 millió m³ lekötött vízmennyiséggel üzemel.

A Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság vagyonkezelésében lévő vízhasznosítási létesítmények infrastrukturális hiányainak megszüntetésére, megfelelő állapotának fenntartására 2019, 2020, 2021. évben a központi költségvetésből volt forrás biztosítva.

A forrásból kotrási és depóniarendezi munkákat, rézsű helyreállítást, szivárgást szádfal veréssel, valamint műtárgyak rekonstrukcióját, építését valósítottuk meg.

A megvalósult rekonstrukciós és építési munkák révén az adott térségben a vízkormányzás tervezhetővé, kiszámíthatóbbá vált. Mindezek együttesen hozzájárulnak ahhoz, hogy a mezőgazdasági vízszolgáltatás zökkenőmentes és biztonságos legyen.

A humán erőforrás hiányok elhárítása kapcsán az érintett időszakban - 2019-2021 - igazgatóságunk állománya 47 fővel bővült. Ezzel is elősegítve a mezőgazdasági vízszolgáltatás során jelentkező fenntartási, üzemelési feladatok biztonságos ellátását.

INFRA 2019

Az igazgatóság vagyonkezelésében lévő vízhasznosítási létesítmények infrastrukturális hiányainak megszüntetésére, megfelelő állapotának fenntartására 2019. évben a központi költségvetésből 456 millió Ft forrás volt biztosítva. Munkával 26 db csatorna (kotrás, depóniarendezés, kaszálás, cserjeirtás) és 12 db műtárgy (rekonstrukció, felújítás, szerkezet csere) volt érintve. Ebből a forrásból elvégzett rekonstrukciós munkák jelentős szerepet játszottak abban, hogy a mezőgazdasági vízszolgáltatás az idény során zökkenőmentes volt.

Csatorna neve	Beavatkozás tárgya	Fenntartási feladat, szükséges beavatkozás	Szelvény szám		Csatorna szakasz hossza
			(m)		
			-tól	-ig	(fm)
Alsófutaki-csatorna	csatorna	kotrás, depóniarendezés	3+908	10+832	6 924
K-IX-öntöző-főcsatorna	csatorna	kotrás, depóniarendezés	0+000	4+500	4 500
K-IX-8-öntözőcsatorna	műtárgy	zsilip tábla és elzáró szerkezet csere	0+000		0
K-IX-9-öntözőcsatorna	műtárgy	zsilip tábla és elzáró szerkezet csere	0+000		0
Hajnalzugi-csatorna	csatorna	kotrás, depóniarendezés	0+000	1+812	1 812
Felsőfutaki-csatorna	csatorna	kotrás, depóniarendezés	0+000	2+875	2 875
Alsó-Ó-Berettyó-csatorna	csatorna	irtási munka (kaszálás, cserje)	12+495	12+635	140
Kispálszigeti-csatorna	csatorna	kotrás	0+000	6+370	6 370
Kispálszigeti-csatorna	csatorna	depóniarendezés	0+000	6+370	
K-XI-lecsapolócsatorna	csatorna	kotrás, depóniarendezés	0+000	2+830	2 830
Mérges-ér	csatorna	kotrás, depóniarendezés	0+000	4+430	4 430
Bakifű-csatorna	csatorna	kotrás, depóniarendezés	1+890	7+333	5 443
Sárréti-főcsatorna	műtárgy	vízszinttartó műtárgy rekonstrukció	21+187		0
K-III -öntöző-főcsatorna	csatorna	kotrás, depóniarendezés	9+500	14+500	5 000
K-III -öntöző-főcsatorna	műtárgy	vízszinttartó műtárgy teljes felújítása	8+500		0
K-IV -öntöző-főcsatorna	csatorna	irtási munka (kaszálás, cserjeirtás)	0+000	7+315	7 315
K-IV -öntöző-főcsatorna	csatorna	kotrás, depóniarendezés	7+315	12+000	4 685
K-IV -öntöző-főcsatorna	műtárgy	vízszinttartó műtárgy teljes felújítása	2+400		0

K-IV -öntöző-főcsatorna	műtárgy	vízszinttartó műtárgy teljes felújítása	13+000		0
K-IV -öntöző-főcsatorna	műtárgy	műtárgy teljes felújítása	19+883		0
K-IV-1 -öntözőcsatorna	műtárgy	beeresztő műtárgy teljes felújítása	0+000		0
K-IV-2 -öntözőcsatorna	műtárgy	beeresztő műtárgy teljes felújítása	0+000		0
K-IV-3 -öntözőcsatorna	műtárgy	beeresztő műtárgy felújítása	0+000		0
Hortobágy-főcsatorna	csatorna	kotrás, depóniarendezés	72+000	69+000	3 000
Kadarcs-Karácsonyfok	csatorna	kotrás, depóniarendezés	5+846	10+090	4 244
Darabos-I mellék	csatorna	kotrás, depóniarendezés	0+000	3+900	3 900
Kösely-Hajdúszováti átmetszés	csatorna	kosaras kaszálás, kaszálás	0+000	10+000	10 000
K-VI öntöző főcsatorna	csatorna	kotrás, depóniarendezés	0+000	3+160	3 160
K-VII-Kösely vízleadó útvonal	csatorna	kotrás, depóniarendezés	2+470	5+480	3 010
Zsoldsdűlői csatorna	csatorna	kotrás, depóniarendezés	0+000	1+555	1 555
Tilalmas csatorna	csatorna	kotrás, depóniarendezés	9+000	18+500	9 500
Alsó-Kadarcs csatorna	csatorna	kotrás, depóniarendezés	1+350	6+730	5 380
Forgácsháti csatorna	csatorna	kotrás, depóniarendezés	0+000	1+396	1 396
Hortobágy-főcsatorna	műtárgy	elzáró szerkezet felújítás	89+796		0
Komádi szivornya tápcsatorna	csatorna	kotrás, depóniarendezés	0+000	0+300	300
Komádi szivornya tápcsatorna	műtárgy	Szivornya üzembiztonságának javítása	0+000		0
Tordai csatorna	csatorna	irtási munka (kaszálás)	0+000	3+035	3 035
Kati-ér	csatorna	irtási munka (kaszálás)	0+000	7+165	7 165
Nagy-ér	csatorna	irtási munka (kaszálás)	0+000	2+900	2 900
Tépei-ér	csatorna	irtási munka (kaszálás)	0+000	3+000	3 000
Összesen:					113 869

2. táblázat: INFRA 2019 munkák

1. ábra: Alsó-Kadarcs 1+350-6+730 szelvények között

2. ábra: Kispálszigeti-csatorna 0+000-6+370 szelvények között

3. ábra: K-VII-Kösely vízleadó útvonal 2+470-5+480 szelvények között

4. ábra: K-IX főcsatorna 0+000-4+500 szelvények között

INFRA 2020

Igazgatóságunk működési területén mezőgazdasági vízszolgáltatást saját hatáskörben a Polgári, Hajdúszoboszlói és Berettyóújfalui Szakasz mérnökség végez. A szakasz mérnökségek feladatainak egyik eleme a mezőgazdasági vízszolgáltatás a belvízi, árvízi, közfoglalkoztatási, szakfelügyeleti feladatok ellátása mellett.

Igazgatóság vagyonekezelésében lévő vízhasznosítási létesítmények infrastrukturális hiányainak megszüntetésére, megfelelő állapotának fenntartására 2020. évben a központi költségvetésből 734.527.162.- Ft forrás volt biztosítva.

Csatorna fenntartási munkák:

Az év folyamán, kilenc csatornán 67 516 m hosszan végeztünk kotrési és depóniarendezési munkákat.

Csatorna neve	Szükséges beavatkozás	Szelvény szám	Hossz (m)
Hamvas-főcsatorna	irtási munka, kotrás, depónia rendezés, műtárgy iszaptalanítás	39+630-41+752	2 122
Hamvas-főcsatorna	irtási munka, kotrás, depónia rendezés, műtárgy iszaptalanítás	34+846-38+885	4 039
Hortobágy-főcsatorna	irtási munkák, kotrás, depóniarendezés, műtárgy iszaptalanítás	58+495-63+850	5 355
Hortobágy-főcsatorna	kotrás, depónia rendezés, irtási munka, műtárgy iszaptalanítás, kotróút előkészítése	88+500-86+262	2 238
Sárréti-főcsatorna	irtási munka, kotrás, depónia rendezés	14+583-16+439	1 856
Sárréti-főcsatorna	irtási munka, kotrás, depónia rendezés, műtárgy iszaptalanítás	60+500-70+766	10 266
Király-éri főcsatorna	kotrás, depóniarendezés, átereszt iszaptalanítás, irtási munka, kotróút előkészítése	30+250-36+336 37+457-39+385	8 014

Király-éri főcsatorna	kotrás, depónia rendezés, áteresztanítás, irtási munka, kotróút előkészítése	15+500-18+250	2 750
Nagyfok csatorna	cserjeirtás, kotrás, depónia rendezés, műtárgy iszaptalanítás	0+700-11+200	10 500
Kódombszigeti főcsatorna	cserjeirtás, kotrás, depóniarendeztés, műtárgy iszaptalanítás	8+760-19+530	10 770
Bazsi csatorna hullámtéri szakasza	kotrás, depóniarendeztés, irtási munka, műtárgy iszaptalanítás	0+000-1+100	1 100
Alsó-Selypes-főcsatorna	kotrás, depónia rendezés, irtási munka, műtárgy iszaptalanítás, kotróút előkészítése	0+000-3+610	3 610
Hortobágy-Kadarcs összekötő csatorna	kotrás, depónia rendezés, irtási munka, műtárgy iszaptalanítás, kotróút előkészítése	0+000-4+896	4 896
Összesen:			67 516

3. táblázat: INFRA 2020 csatorna fenntartási munkák

A kotrási és depónia rendezési munkálatok egyértelműen pozitív változást hoztak a létesítmények állapotában az előző évhez viszonyítva. Azokon a csatornákon, ahol ilyen módon a teljes szakasz rendezésre került, optimális a karbantartottság.

Műtárgy munkák:

Az év folyamán, 25 db műtárgy rekonstrukciója, 3 db átépítése valamint 3 db új műtárgy építése valósult meg.

Kivitelező: Külső vállalkozó		
Csatorna neve	Szükséges beavatkozás (rekonstrukció, új/átépítés)	Szelvény szám
Köselv-Hajdúszováti	új vízleadó műtárgy építése az Ürmös-ér irányába	6+325
Ürmös-ér	bújtató műtárgy rekonstrukciója	7+478
K-IX. főcsatorna	új vízszinttartó műtárgy építése	13+550
Hollós-Dézsán csatorna	új vízszinttartó műtárgy építése, távjelzős vízmérce	5+700
Tizadada-felső csatorna	műtárgy elzáró szerkezetének átalakítása (betétpalló → elzárószerkezet)	1+149
Tizadada-felső csatorna	műtárgy elzáró szerkezetének átalakítása (betétpalló → elzárószerkezet)	4+260
K-III. öntöző-főcsatorna	vízszinttartó műtárgy rekonstrukciója	13+500
K-III. öntöző-főcsatorna	vízszinttartó műtárgy rekonstrukciója	16+000
K-IV. öntöző-főcsatorna	vízszinttartó műtárgy rekonstrukciója	11+000
K-IV. öntöző-főcsatorna	vízleadó műtárgy rekonstrukciója	13+038
Magdolna-ér	elzáró szerkezet rekonstrukciója	2+136
Darabos-I. sz. mellékág	meglévő átereszt elbontás új tiltós átereszt építése	3+847
Sárréti-főcsatorna	meglévő átereszt elbontás, új vízszinttartó műtárgy építése	60+500
Bazsi csatorna	meglévő áteresztre új tiltós műtárgy építése	0+673
Bazsi csatorna	elzáró szerkezet rekonstrukciója, elő-utó burkolat javítás	2+378

4. táblázat: INFRA 2020 műtárgy munkák (külső vállalkozó által)

Kivitelező: Műszaki Biztonsági Szolgálat (TIVIZIG)		
Csatorna neve	Szükséges beavatkozás (rekonstrukció)	Szelvény szám
K-IV. öntöző-főcsatorna	beeresztő műtárgy rekonstrukció	0+793
K-IV-1. csatorna	vízszinttartó műtárgy rekonstrukciója	0+970
K-IV-2. csatorna	vízszinttartó műtárgy rekonstrukciója	2+440
K-IV-2. csatorna	vízszinttartó műtárgy rekonstrukciója	3+450
K-IV-3. csatorna	vízszinttartó műtárgy rekonstrukciója	0+815
K-IV-3. csatorna	vízszinttartó műtárgy rekonstrukciója	2+460
K-IV-3. csatorna	vízszinttartó műtárgy rekonstrukciója	4+320
K-IX. főcsatorna	zsilipárta és elzáró szerkezet rekonstrukciója	0+556
Derecskei-főcsatorna	zsilipárta és elzáró szerkezet csere	6+038
Alsó-Ó-Berettyó-csatorna	zsilipárta és elzáró szerkezet csere	10+585
Füsti-csatorna	zsilipárta és elzáró szerkezet rekonstrukciója	3+403
Hamvas-főcsatorna	zsilipárta rekonstrukció, felhúzó szerkezet cseréje	33+508
Mérges-ér	zsilipárta és elzáró szerkezet csere	1+307
Perjési-csatorna	zsilipárta és elzáró szerkezet csere	4+349
K-I. főcsatorna	műtárgy elzáró szerkezetének rekonstrukciója	0+843
Király-éri főcsatorna	elzáró szerkezet rekonstrukciója	38+872

5. táblázat: INFRA 2020 műtárgy munkák (Műszaki Biztonsági Szolgálat által)

Az új és átépített műtárgyak megvalósulásával és a meglévő műtárgyak rekonstrukciójával a térségben a vízkormányzás tervezhetővé és biztonságosabbá vált.

Összességében elmondható hogy a vízhasznosítási létesítmények infrastrukturális hiányainak megszüntetésére, megfelelő állapotának fenntartására biztosított forrásból megvalósult csatorna kotrési és depóniarendezi munkák révén, valamint a műtárgy rekonstrukciók és az új műtárgyak megvalósulásával az adott térségben a vízkormányzás tervezhetővé, kiszámíthatóbbá vált. Mindezek együttesen hozzájárultak ahhoz, hogy a Tiszalöki Öntözőrendszerben a mezőgazdasági vízszolgáltatás zökkenőmentesen és biztonságosan zajlott.

Igazgatóságunk működési területén 2021. évben is több vízhasznosítási létesítmény - infrastrukturális hiány megszüntetés, megfelelő állapot fenntartás - rekonstrukciós munkái kezdődnek el.

Az elkövetkező években további vízhasznosítási létesítmény rekonstrukciója várható (Keleti-főcsatorna, fűrtfőcsatornák rekonstrukciója, stb.), mely munkák megvalósulásával a létesítmények műszaki állapota, valamint a mezőgazdasági vízszolgáltatás színvonala tovább fog javulni.

5. ábra: Hamvas-főcsatorna 39+630-41+752 szelvények között

6. ábra: Alsó-Selypes főcsatorna 0+000-3+610 szelvények között

7. ábra: Nagyfok-csatorna 0+700-11+200 szelvények között

8. ábra: Király-ér csatorna kotrása

INFRA 2021

Igazgatóságunk működési területén mezőgazdasági vízszolgáltatást saját hatáskörben a Polgári, Hajdúszoboszlói és Berettyóújfalui Szakasz mérnökség végez. A szakasz mérnökségek feladatainak egyik eleme a mezőgazdasági vízszolgáltatás a belvízi, árvízi, közfoglalkoztatási, szakfelügyeleti feladatok ellátása mellett.

Igazgatóság vagyonkezelésében lévő vízhasznosítási létesítmények infrastrukturális hiányainak megszüntetésére, megfelelő állapotának fenntartására 2021. évben a központi költségvetésből 622.665.160.- Ft forrás volt biztosítva.

Csatorna fenntartási munkák

Az év folyamán, 12 csatornán 36 135 m hosszan végeztünk kotrasi és depóniarendezési munkákat, 1 csatornán 80 m hosszan rézsű helyreállítást és egy csatornán 30 m hosszan szüntettük meg a szivárgást szádfal veréssel.

Kotrás és depónia rendezés

Kivitelező: Külső vállalkozó			
Csatorna neve	Szükséges beavatkozás	Szelvény szám	Hossz (m)
Kódombszigeti- főcsatorna	Irtási munka, kotrás, depónia rendezés, műtárgy iszaptalanítás.	19+530-20+530	1 000
Nagyfoki-csatorna	Irtási munka, kotrás, depónia rendezés, műtárgy iszaptalanítás.	11+200-12+571	1 371
Hamvas-főcsatorna	Irtási munka, kotrás, depónia rendezés, műtárgy iszaptalanítás.	29+450-33+500	4 050
Alsó-Kadarcs csatorna	Irtási munka, kotrás, depónia rendezés.	6+730-9+000	2 270
Magdolna-ér	Irtási munkák, kotrás, depónia rendezés, műtárgy iszaptalanítás.	0+000-2+136	2 136
Brassó-ér	Irtási munkák, kotrás, depónia rendezés, műtárgy iszaptalanítás.	0+000-3+112	3 112
Sárréti-főcsatorna	Irtási munkák, kotrás, depónia rendezés, műtárgy iszaptalanítás.	30+373-40+154	9 781
K-IX. főcsatorna	Irtási munkák, kotrás, depónia rendezés, műtárgy iszaptalanítás.	4+500-7+528	3 028
K-IX. főcsatorna	Irtási munkák, kotrás, depónia rendezés, műtárgy iszaptalanítás.	17+823-21+139	3 316
Földes 0217 hrsz. csatorna	Irtási munkák, kotrás, depónia rendezés, műtárgy iszaptalanítás.	0+000-0+760	760
Karas-Kúti csatorna	Irtási munkák, kotrás, depónia rendezés, műtárgy iszaptalanítás.	0+000-1+745	1 745
Árkus-főcsatorna	Gasztalanítás, cserjeirtás, fakitermelés, kotrás, depónia rendezés	26+215-28+365	2 150
Sarkad-Mérges-Sáros-ér	Gasztalanítás, cserjeirtás, fakitermelés, kotrás, depónia rendezés	25+007-26+423	1 416
Összesen:			36 135

6. táblázat: INFRA 2021 csatorna fenntartási munkák

A kotrasi és depónia rendezési munkálatok egyértelműen pozitív változást hoztak a létesítmények állapotában az előző évhez viszonyítva. Azokon a csatornákon, ahol ilyen módon a teljes szakasz rendezésre került, optimális a karbantartottság.

Rézsű helyreállítás

Kivitelező: Külső vállalkozó			
Csatorna neve	Szükséges beavatkozás	Szelvény szám	Hossz (m)
Tiszakeszi-főcsatorna	Rézsű helyreállítás, cserjeirtás, iszaptalanítás, régi vízmérce bontása, új vízmérce oszlop és vízmércelap kihelyezése, 6 m hosszan mederfenék kőszórás készítése, 80 méter hosszan 6 méteres Larsen lemezekből Larsen fal építés.	0+150-0+230	80
Összesen:			80

7. táblázat: INFRA 2021 rézsű helyreállítási munka

A főcsatorna torkolati szakaszán az elmúlt években a bal parti rézsú eróziója felgyorsult, a rézsú becsúszott a főcsatorna vízszállító szelvényébe.

A tárgyi rekonstrukció fő célja az volt, hogy a főcsatorna ismét alkalmas legyen a nyilvántartási adatok szerinti vízhozam levezetésére. A víz levezetésének meggyorsítása, a vízszállító képesség helyreállításának érdekében a csatorna szakasz 0+150-0+230 szelvények között szádlemezes rézsústabilizációt, kotrást illetve iszap eltávolítást végeztek.

A csatorna szakasz iszaptalanítását megelőzően a terület kitűzésre került és a fenntartási sávban a növényzet eltávolítása és a fakitermelés is megtörtént. A letermelt famennyiség a szakaszmérnökség területére beszállításra került. A kotrási munkával eltávolításra került iszap mennyiség, az érintett 0+150-0+230 szelvények közötti szakasról, a főcsatorna fenntartó sávján a partvonal mentén levett szádlemez sor mögé került elhelyezésre.

A becsúszott szakaszokon a rézsúsvadásokat megszüntették 6 m Laressen L-60l szárlemez sor leverésével. A lemezsor leverése után a mértékadó vízszintig geotextíliával elválasztott kavicszivárgót alakítottak ki, amelyre rákerült a kikotort iszap és földanyag. A mederben kőszórás létesült korábban, ezért azt az állékonyság megtartása érdekében a mederbe vissza helyezték.

A szádlemez sor előtt a mederben 1 db védőcsövet építettek be hogy a későbbiekben lehetőség legyen az automata vízszintérzékelő beépítésére. A régi vízmérce közvetlen közelében új vízmérce oszlop és betétpalló került elhelyezésre a mederben.

Szivárgás megszüntetés

Kivitelező: Külső vállalkozó			
Csatorna neve	Szükséges beavatkozás	Szelvény szám	Hossz (m)
K-IX. főcsatorna	szivárgási probléma megszüntetése szádfal veréssel	18+540-18+570	30
Összesen:			30

8. táblázat: INFRA 2021 szivárgás megszüntetés

Az idei évben a K-IX öntöző-főcsatorna bal parti töltésében helyszíni bejárás során nagyméretű üregeket észleltünk, melyeken keresztül a D-6 jelű övárokból szivárgott a víz. A szivárgást az MBSZ szádfalveréssel szüntette meg.

Műtárgy munkák

Az év folyamán 14 db műtárgy rekonstrukciója valósult meg.

Kivitelező: Műszaki Biztonsági Szolgálat (TIVIZIG)		
Csatorna neve	Szükséges beavatkozás	Szelvény szám
Kati-ér	Betétpallós elzárás átépítése fogaslétrás elzáró szerkezetre. Burkolat felújítás, iszaptalanítás.	3+435
Kálló-ér	Betétpallós elzárás átépítése fogaslétrás elzáró szerkezetre. Burkolat felújítás, iszaptalanítás.	29+300
Tizadada-felső csatorna jobb part	Elzáró tábla beépítése, átereszek iszaptalanítása, elő-utófenék burkolat javítása, kezelőhid kialakítása.	2+940
Tizadada-felső csatorna bal part	Elzáró tábla beépítése, átereszek iszaptalanítása, elő-utófenék burkolat javítása, kezelőhid kialakítása.	2+940

K-I. főcsatorna	K-I- öntözőcsatorna és Forgácsháti-csatorna palástos vízadagoló rész helyreállítása. Szivárgó árok becsatlakozásainak rekonstrukciója.	2+860
Árkus-főcsatorna (Hataj csatorna)	Meglévő műtárgy elzáró szerkezettel történő kialakítása (Hataj-csatorna).	33+400
Láncfok-Nyugati- összekötő csatorna	Zsilipes áteresztés építése, csatorna szakasz mederburkolása.	0+520-0+585
Köselly főcsatorna	Műtárgy alvízi és felvízi burkolat (cseréje) rekonstrukciója.	26+870-26+960
Makkodi- főcsatorna	Műtárgy előburkolat és szárdlemez szárnyfal rekonstrukciója.	0+000
K-IX-Pallagi jobb-Keleti-övcatorna	Vízszinttartó műtárgy rekonstrukció.	2+570
Kivitelező: Külső vállalkozó		
Csatorna neve	Szükséges beavatkozás	Szelvény szám
Kadarcs-Karácsonyfoki csatorna	szivattyútelep iker műtárgy rekonstrukció	36+626
K-III-2 csatorna	beeresztő műtárgy rekonstrukció	0+000
K-III-25 csatorna	műtárgy rekonstrukció	1+780
Sárréti-főcsatorna	bújtató vízleadó műtárgy rekonstrukció	54+045

*9. táblázat: INFRA 2021 műtárgy munkák
(Műszaki Biztonsági Szolgálat és külső vállalkozó által)*

A műtárgy rekonstrukciók megvalósulásával az adott térségben a vízkormányzás tervezhetővé és biztonságosabbá vált.

Ivóvízellátás

Kivitelező: Külső vállalkozó	
Csatorna neve	Szükséges beavatkozás
Keleti-főcsatorna	Balmazújvárosi zsiliphez ivóvízkút kialakítása
Keleti-főcsatorna	Hajdúszoboszlói zsiliphez ivóvízkút kialakítása
Keleti-főcsatorna	Tiszavasvári zsiliphez ivóvízkút kialakítása
Keleti-főcsatorna	Bakonszegi zsiliphez ivóvízkút kialakítása

10. táblázat: INFRA 2021 ivóvízkút kialakítási munkák

Az infrastrukturális hiányok megszüntetését célzó feladatkiírásának megfelelően (INFRA 2021) a Keleti-főcsatorna négy nagyműtárgya környezetében megkezdődtek az ivóvíz biztosítást és a szennyvízkezelést, valamint – két műtárgynál – a szociális és szolgálati helyiségek kialakítást célzó beruházások.

A kivitelezés során akadályközlést jelentettek a vállalkozók. Ennek okai egyaránt a telephelyek ivóvízellátását biztosító kutak létesítése során vett vízminták vizsgálataiból kimutatott vízminőségi és gáztartalmi problémák, amelyek a vízjogi létesítési engedélyben rögzített műszaki tartalom alkalmazását nem tették lehetővé. A létesítési engedélyes tervek készítője a Víziterv Environ Kft. volt.

A fentiekben leírt probléma kezelése érdekében az alábbi intézkedéseket tettük:

A vállalkozók akadályközlése nyomán kialakult helyzet kezelése érdekében 2021.11.18-án az érintett cégek képviselőivel – a műszaki ellenőr jelenlétében – egyeztetést tartottunk,

melynek eredményeként a munkákat a teljesítési költségek elszámolását követően, a szerződések megszüntetésével zártuk le.

A tervezővel történt előzetes egyeztetés alapján árajánlatot kértünk a vízjogi létesítési engedély módosításához szükséges engedélyezési dokumentációk, valamint az ismert vízminőségekhez igazodó tisztítási technológiát is magába foglaló komplett (árazatlan költségvetéseket is tartalmazó) kiviteli tervdokumentációk elkészítésére.

A Viziterv Environ Kft. árajánlata alapján a négy nagyműtárgy esetében összesen bruttó 10.600.000,- forint tervezési költség merült fel a fentiekben részletezett dokumentációk elkészítése kapcsán.

Igazgatóságunk a fenti probléma kezelésére (ügyiratszám: K000454-0358/2021) az Országos Vízügyi Főigazgatóság engedélyét kérte. Az engedélyt (ügyiratszám: 23085-0227/2021) igazgatóságunk megkapta.

Összességében elmondható hogy a vízhasznosítási létesítmények infrastrukturális hiányainak megszüntetésére, megfelelő állapotának fenntartására biztosított forrásból megvalósult munkák eredményeképpen, a térségben már meglévő és újonnan jelentkező mezőgazdasági vízigények kiszolgálása az üzembiztonság növekedése következtében kiszámíthatóbbá és biztonságosabbá vált.

Igazgatóságunk működési területén a források rendelkezésre állása estén 2022. évben is több létesítmény rekonstrukciós munkái kezdődnek el.

Az elkövetkező években további vízhasznosítási létesítmény rekonstrukciója várható (Keleti-főcsatorna, fűrtfőcsatornák rekonstrukciója, stb...), mely munkák megvalósulásával a létesítmények műszaki állapota, valamint a mezőgazdasági vízszolgáltatás színvonala tovább fog javulni.

9. ábra: Alsó-Kadarcs csatorna kotrása

10. ábra: Sárréti-főcsatorna kotrása

10.

11. ábra: Nagyfok-csatorna kotrása

12. ábra: Kődombszigeti-főcsatorna kotrása

13. ábra: Tiszakeszi-fcs. 0+200 szelvényben mederstabilizáció

INFRA 2022

Érintett létesítmény	Beavatkozás tárgya	Munka jellege (fenntartás-karbantartás, rekonstrukció, új fejlesztés, egyéb)	Szükséges beavatkozás	Szelvény szám (m)		Csatorna szakasz hossza (m)
				-tól	-ig	
Kálló-ér	műtárgy	új fejlesztés	Fogaslétrás elzáró szerkezetű műtárgy építése a meglévő műtárgy felvízi oldalán (tervezés, engedélyeztetés, kivitelezés).	21+500		
Kálló-ér	csatorna	rekonstrukció	kostrás, depónia rendezés,	11+200	21+500	10 300
Csökmő-halasi cs.	csatorna	fenntartás	burkolt szakasz iszaptalanítása	0+000	0+600	600
Csökmő-halasi cs.	csatorna	rekonstrukció	cserjeirtás, kostrás, depónia rendezés	0+600	1+645	1 045
Komádi szivornya	műtárgy	rekonstrukció	Nyomóoldali műtárgy betonfelületének javítása, szívóakna bővítése, tolózár és nyomócső nyomáspróbája, szükség szerinti cseréjennyomóoldali vízmérce telepítése, vákumszivattyú cseréje.			
Bazsi csatorna	műtárgy	fenntartás-karbantartás	Tiszaeszlár szivattyútelep szívómedence iszaptalanítása, mederburkolat igény szerinti helyreállítása, kitermelt iszap elszállítása	0+000		
Bazsi csatorna	csatorna	fenntartás-karbantartás	Cserjeirtás, kostrás, depóniarendezés, rézsű helyreállítása. Szűk fenntartósáv miatt várhatóan a mellette lévő idegen területeket használatba kell venni	0+000	1+599	1 599
K-I. főcsatorna	műtárgy	új fejlesztés	A K-I. öntözőcsatorna 0+664 szelvényébe új vízleadó műtárgy építése szükséges a Nagyrikácsi-csatorna megtáplálása érdekében. Jelenleg szivornyával történik a vízkivétel az öntözőtelep ellátásához.	0+664		
Indics-ér	műtárgy	új fejlesztés	Új tiltós műtárgy építése. A Király-érbe történő vízleadás esetén az új műtárgy zárásával a frissítővíz vagy öntözővíz nem tölti fel a csatornát	0+012		
Bágyi-mellékcsatorna	műtárgy	felújítás	A görbeházi tározó lecsapoló, vízvisszatartó	6+850		

			műtárgy felújítása, elő- és utóburkolat javítása. Natura 2000 terület közelsége miatt korlátozásokat írhat elő a hatóság.			
Bágyi-mellékcsatorna	műtárgy	új fejlesztés	Terület előkészítése után egy új vízszintartó műtárgy építése, távjelzős alvízi és felvízi vízmérce beépítése	0+030		
Bágy-Szandalik csatorna	műtárgy	új fejlesztés	A vízvisszatartási célból a meglévő átereszhez 2m x 2m akna építése, elzárószerkezettel, elő-utó burkolat kialakítása, távjelzős vízmérce beépítése. (A Király-ér 20+366 szelvényében lévő Szilháti-tiltó kialakításával "megegyezően".) Natura 2000 területet érint. Az áteresz önkormányzat kezelésű, ezért hozzájáruló nyilatkozat szükséges.	6+900		
Tisza II. szivárgócsatorna	csatorna	fenntartás-karbantartás	Cserjeírtás, irtási munkák, kotrás, depónia rendezés, átereszek tisztítása. Natura 2000-es terület teljesen. Előzetes hatástanulmány, engedélyek kérés javasolt a tender tervben.. Az engedélyben várhatóan meghatározásra kerülő határidők betartása érdekében a terület előkészítését javasoljuk. A két áteresznél elő-utó burkolat javítása, kerékvető kövek és sorompók pótlása szükséges.	4+002	8+307	4 305
T-1 csatorna	csatorna	rekonstrukció	irtási munka, kotrás, depónia rendezés, műtárgy iszaptalanítás	0+000	0+320	320
Hamvas-Sárréti-összekötőcsatorna	csatorna	rekonstrukció	irtási munka, kotrás, depónia rendezés, műtárgy iszaptalanítás	0+000	1+142	1 142
Hortobágy-főcsatorna	csatorna	rekonstrukció	irtási munka, kotrás, depónia rendezés, műtárgy iszaptalanítás	63+850	69+000	5 150
Kadarcs-Karácsonyfoki csatorna	csatorna	rekonstrukció	irtási munka, kotrás, depónia rendezés, műtárgy iszaptalanítás	31+100	36+610	5 510
Vidi-ér	csatorna	rekonstrukció	irtási munka, kotrás, depónia rendezés,	3+380	4+570	1 190

Kadarcs-I. mellékcsatorna	csatorna	rekonstrukció	irtási munka, kotrás, depónia rendezés, mőtárgy iszaptalanítás	0+000	0+805	805
Kadarcs-II. mellékcsatorna	csatorna	rekonstrukció	irtási munka, kotrás, depónia rendezés, mőtárgy iszaptalanítás	0+000	0+240	240
K-III. öntöző-főcsatorna	csatorna	rekonstrukció	irtási munka, kotrás, depónia rendezés	14+500	16+000	1 500
K-IV. öntöző-főcsatorna	csatorna	rekonstrukció	irtási munka, kotrás, depónia rendezés	12+000	13+000	1 000
K-IX-8. csatorna	csatorna	rekonstrukció	irtási munka, kotrás, depónia rendezés, mőtárgy iszaptalanítás	0+000	5+904	5 904
K-IX-9.-csatorna	csatorna	rekonstrukció	irtási munka, kotrás, depónia rendezés, mőtárgy iszaptalanítás	0+000	8+691	8 691
K-VII. Kösely vízleadó útvonal	csatorna	rekonstrukció	irtási munka, kotrás, depónia rendezés	5+330	11+430	6 100
Osztápusztai-csatorna	csatorna	rekonstrukció	irtási munka, kotrás, depónia rendezés, mőtárgy iszaptalanítás	0+704	4+325	3 621
K-XI. lecsapolócsatorna	mőtárgy	új fejlesztés	új betétpallós duzzasztó mőtárgy építése	2+160		
K-XI. Pálfoki-összekötőcsatorna	csatorna	rekonstrukció	irtási munka, kotrás, depónia rendezés, mőtárgy iszaptalanítás	0+000	0+206	206
Mérges-ér	mőtárgy	átépítés	meglévő mőtárgy elbontása, új mőtárgy építése	0+038		
Sárréti-főcsatorna	csatorna	rekonstrukció	irtási munka, kotrás, depónia rendezés, mőtárgy iszaptalanítás	0+000	11+076	11 076
Hosszúhát-Középeri-csatorna	csatorna	rekonstrukció	irtási munka, kotrás, depónia rendezés, mőtárgy iszaptalanítás	0+000	3+713	3 713
Mankóbéli-csatorna	csatorna	rekonstrukció	irtási munka, kotrás, depónia rendezés, mőtárgy iszaptalanítás	0+000	5+315	5 315
Alsó-Kadarcs csatorna	csatorna	rekonstrukció	irtási munka, kotrás, depónia rendezés, mőtárgy iszaptalanítás	9+000	15+355	6 355
Alsó-Kadarcs csatorna	csatorna	rekonstrukció	irtási munka, kotrás, depónia rendezés, mőtárgy iszaptalanítás	15+355	19+930	4 575
Összes hossz:						90 262
Összes mőtárgy:						10 db

11. táblázat: INFRA 2022 tervezett munkák

ÖSSZEFOGLALÁS

Összességében elmondható, hogy a vízhasznosítási létesítmények infrastrukturális hiányainak megszüntetésére, megfelelő állapotának fenntartására biztosított forrásból megvalósult munkák eredményeképpen, a térségben már meglévő és újonnan jelentkező mezőgazdasági vízigények kiszolgálása az üzembiztonság növekedése következtében kiszámíthatóbbá és biztonságosabbá vált.